

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum inferiores angeli superioribus loquantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

alia desideria requirit in angelis quam desiderii com-
municandi alteri quod ipse mente concepit, quod
desiderium in angelis imperfectionem non ponit.

Ad 11. dicendum, quod unus angelus cognitionem
alterius cognoscit per speciem innatam, per quam alium
angelum cognoscit, quia per eandem cognoscit omne
quod cognoscit in alio angelo. Unde quia cito ange-
lus se ordinat ad alium angelum secundum actum alicuius for-
mae, ille angelus cognoscit eius cogitationem, & hoc
quod dependet ex voluntate angeli, sed cognoscibilis
natura angelica non dependet ex voluntate angeli, &
ideo non requirit locutio in angelis ad cognoscendum
naturam, sed ad cognoscendum cogitationem tantum.

Ad 11. dicendum, quod secundum Augustinum visus & auditus
solummodo exterius differunt, interiorius autem sunt idem
in mente, quia in mente non est aliud videre & audi-
re, sed in sensu exteriori tantum. Unde apud angelum quod so-
la mente videtur, non differt audire & videre, sed tantum de lo-
cutione in angelo ad similitudinem eius quae in nobis fit.
Nonsensum auditum scientiam ab alijs accipimus, nutus
autem & signa hoc modo possunt in angelis distingui,
ut signum dicatur ipsa species, nutus autem ordinatio
ad alium, sed possibilitas haec faciendi dicitur lingua.

Ad 11. dicendum, quod locutio est motus co-
gnoscitivus, non qui sit ipsa cognitio: sed qui est co-
gnitionis manifestatio. & ideo oportet quod sit ad
alium, unde etiam Philo. dicit in 3. de Anima, quod
est lingua ut significet alij.

Ad 11. dicendum, quod essentia angeli non
est figurabilis figura corporali: sed intellectus eius
quasi figuratur forma intelligibili.

Ad 11. dicendum, quod lux corporalis manife-
stat se ipsam ex necessitate naturae: unde uniformi-
ter se manifestat quantum ad omnia quae in ipsa
sunt: sed in angelis est voluntas cuius conceptus ma-
nifestari esse non possunt, nisi secundum imperium vo-
luntatis, & ideo opus est locutione.

ARTICULUS V.

Utrum inferiores angeli superioribus loquantur.

Vinto quare, ut inferiores angeli superio-
ribus loquantur, & ut quod non, per glo. quae hinc
1. Cor. 13. Si lingua & c. q. sic dicitur, lingua

sunt, quibus angeli propositi minoribus significat, quod
de Dei voluntate primi sentiunt, ergo locutio quae est
actus linguae, ad solos superiores angelos pertinet.
¶ 2. Præ. A quolibet loquente fit aliquid in audiente:
sed ab angelis inferioribus nihil potest in superiores
ferri: quia superiores non sunt in potentia respectu
inferiorum, sed magis e converso: cum superiores
habeant magis de actu, & minus de potentia: ergo
inferiores angeli non possunt loqui superioribus.

¶ 3. Præ. Locutio supra cognitionem addit scientiam
infusionem: sed inferiores angeli non possunt ali-
quid infundere superioribus, quia sic in eos ageretur,
quod esse non potest, ergo eis non loquuntur.

¶ 4. Præ. Illuminatio nihil aliud est quam manife-
statio alicuius ignoti: sed locutio est in angelis ad
manifestandum aliquid ignotum, ergo locutio in
angelis est manifestatio quaedam, ergo cum angeli
inferiores non illuminent superiores, videtur quod
inferiores superioribus non loquantur.

¶ 5. Præ. Angelus ad quem fit locutio, est in potentia
cognoscens id, quod locutione exprimitur: per locu-
tionem autem fit actu cognoscens, ergo angelus loquens
reducit illum cui loquitur de potentia in actum: sed
hoc non est possibile inferioribus angelis respectu
superiorum, quia sic essent nobiliores, ergo non

A loquuntur inferiores superioribus.

¶ 6. Præ. Quicumque loquitur alicui de aliquo igno-
to ei, docet ipsum, si ergo inferiores angeli loquan-
tur superioribus de proprijs conceptionibus quos
illi ignorant, videtur quod eos doceant, & sic eos
perficiunt, cum perficere sit docere secundum Dion.
& hoc est contra ordinem Hierar. secundum quem
inferiores a superioribus perficiuntur.

SED CONTRA, est quod Grego. dicit in 5. Moral.
quod Deus loquitur angelis, & angelus loquitur
Deo. ergo eadem ratione superiores inferiori-
bus, & e converso.

RESPON. Dicendum, quod ad evidentiam huius
questionis oportet scire qualiter illuminatio & lo-
cutione differant in angelis, quod quod sic potest accipi. In-
tellectus, n. aliquis deficit a cognitione alicuius co-
gnoscibilis per duo. Uno modo, per absentiam co-
gnoscibilis sicut dum non cognoscimus gesta pterito-
rum temporum, vel aliorum locorum remotorum, quae
ad nos non pervenerunt. Alio modo, propter defe-
ctum intellectus, qui non est adeo fortis, ut possit
pertingere ad illa cognoscibilia, quae penes se habet
in primis principiis naturaliter notis, quas tamen non co-
gnoscit nisi roboratus exercitio vel doctrina. Lo-
cutione igitur proprie est, qua aliquis ducitur in co-
gnitionem ignorati, per hoc, quod fit ei praesens quod
alias erat sibi absens: sicut apud nos patet dum unus
refert alteri aliquid, quod ille non vidit: & sic facit
ei quodammodo praesentiam per loquelam: sed il-
luminatio est quando intellectus confortatur ad ali-

quid cognoscendum supra id, quod cognoscebat,
ut ex dictis patet: sed tamen sciendum, quod locu-
tio potest esse in angelis, & in nobis sine illumina-
tione: quia quandoque contingit aliqua nobis ma-
nifestari per locutionem, ex quibus intellectus nul-
lo modo ad intelligendum magis roboratur: sicut
cum recitantur mihi aliqua historiae, vel cum unus
angelus alteri conceptionem suam demonstrat. hu-
iusmodi enim indifferenter possunt cognosci, &
ignorari ab eo, qui habet debilem intellectum, &
fortem: sed illuminatio semper habet locutionem
ad unctam, & in angelis, & in nobis, nos enim secun-
dum hoc alium illuminamus, quod ei aliquid mediū
tradimus, quo intellectus eius roboratur ad aliquid
cognoscendum: quod per locutionem fit. Similiter
etiam oportet, quod & in angelis fiat per locutio-
nem: superior enim angelus habet cognitionem de
rebus per formas magis universales. Unde inferior
angelus non est proportionatus ad accipiendum
cognitionem a superiori angelo: nisi superior ange-
lus cognitionem suam quodammodo dividat, & di-
stinguat, concipiendo in se illud, de quo vult illumi-
nare per modum talem, quo fit comprehensibile
ab inferiori angelo: & talem conceptum suum al-
teri angelo manifestando cum illuminat, unde dicit
Diony. 15. cap. Coel. Hierar. Vnaqueque intellectu-
lis essentia donata sibi a deo forma uniformem in-
telligentiam, provida virtute dividit, & multiplicat
ad inferioris dustricem analogiam. & est simile de
magistro, qui videt discipulum non posse capere
ea, quae ipse cognoscit per illum modum, quo ipse
cognoscit: & ideo studet distinguere, & multiplicare
per exempla: ut sic possint a discipulo comprehen-
di. Dicendum est igitur, quod illa locutione, quae illu-
minationi adiungitur, superiores solum inferioribus
loquuntur: sed secundum aliam locutionem indifferenter lo-
quuntur, & superiores inferioribus & e converso.

Quaest. disp. S. Tho. YY 2 A 2

Cap. 5. ecel.
Hierar. p. 11.
in titulo de
sacerdotum
perfectioni-
bus a med.
Lib. 1. Mora.
c. 5. in med.

Ar. 1. & 2. h.
ius quae.

Ante med. d.
ius.

12. de frui
18. de animo
c. 13. adim.
10. 10. 3.

10. 9. 10.
10. 2.

10. 11.
10. 11.
10. 11.

10. 11.
10. 11.
10. 11.

